

سرشناسه: خرمی مشکانی، ابراهیم، ۱۳۴۲ -

عنوان و نام پدیدآور: راز خوشبختی در کلام امیرالمؤمنین (ع) / مؤلف ابراهیم خرمی.

مشخصات نشر: کاشان: مرسل، ۱۳۸۸.

مشخصات ظاهری: ۵۹۲ ص.

شابک: 978-964-972-133-0

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه: ص. ۵۹۱ - ۵۸۷: همچنین به صورت زیرنویس.

موضوع: علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. - - احادیث

موضوع: احادیث اخلاقی

موضوع: اخلاق اسلامی

رده‌بندی کنگره: ۱۳۸۸ ر ۴۲۸ / ۴۲۸۸۸

رده‌بندی دیویی: ۲۹۷/۶۱

شماره کتابشناسی ملی: ۱۸۳۳۸۱۲

انتشارات مرسل

ناشر بزرگ‌زیده

هیئتمدین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران

www.morsalpub.com

● راز خوشبختی در کلام امیرالمؤمنین (ع)

● ابراهیم خرمی مشکانی

● چاپ اول / ۱۳۸۸ / ۳۰۰۰ نسخه

● لیتوگرافی: آفتاب

● چاپخانه: نهضت

● شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۷۲-۱۳۳-۰

● حق چاپ محفوظ است.

● قیمت: ۹۵۰۰ تومان

این کتاب بامشارکت و حمایت معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ

و ارشاد اسلامی چاپ شده است.

همکاران تولید این اثر: حروف‌نگاری و صفحه‌آرایی: زهرا معمار / ویراستار: فاطمه حمصیان و مهین

هارونی / بازخوانی متن و پیگیری فیا: مهری مسگری نیاسر / طرح جلد: گروه گرافیک بهزاد / ناظر

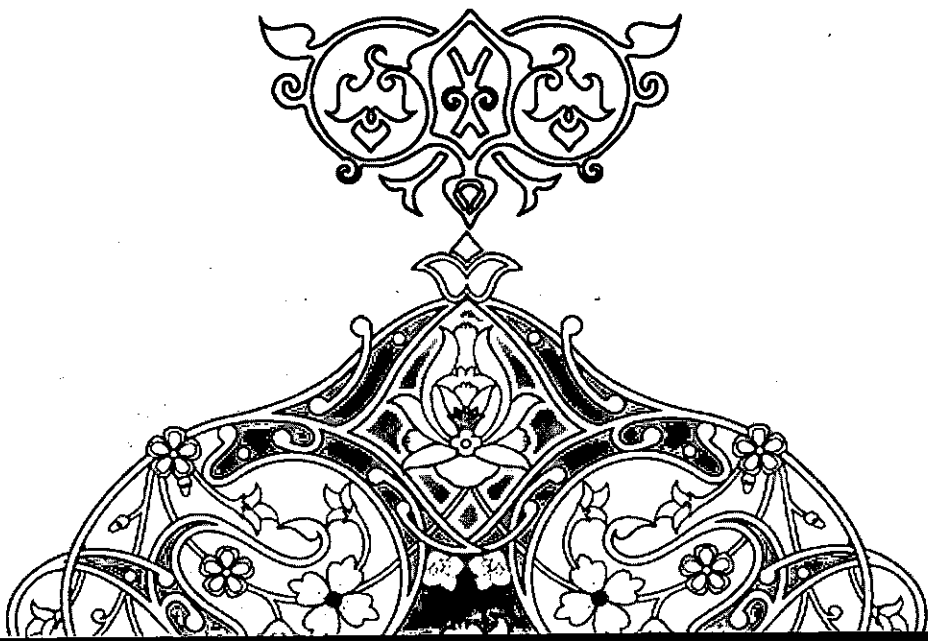
چاپ: قاسم کریم

راز شجاعتی

در کلام امیر المؤمنین (ع)

ابراهیم خرمی مشگانی

عنوان	فهرست مطالب	صفحه
پیشگفتار.....		۲۷
فصل اول: پرهیزکاری		
■ اهمیت وصیت.....		۳۰
روایات.....		۳۱
■ تقوا چیست؟.....		۳۴
■ مراحل تقوا.....		۳۴
اهمیت تقوا از منظر قرآن و روایات.....		۳۵
پیامبر اسلام و دعوت به تقوا.....		۳۷
تقوا بزرگ‌ترین ارزش انسان است.....		۳۷
تقوا و پرهیزکاری به بلال ارزش بخشید.....		۳۸
تقوا ملاک برتری.....		۴۰
کدامین برتر است؟.....		۴۲
ملاک فضیلت تقواست.....		۴۲
کمال چیست؟.....		۴۶
■ تقوا عامل نجات انسان از مشکلات.....		۴۶
پرهیزکاری عامل رهایی‌اش شد.....		۴۷
روایات.....		۴۷
تقوا باعث نجات جوان شد.....		۴۸

- ۴۹ رستگاری جوان به خاطر تقوا.
- ۵۱ تقوا بهترین توشه‌ی انسان.
- ۵۳ مؤمن باید برای آخرت توشه بردارد.
- ۵۴ امام حسین (علیه السلام) و تقوا.
- ۵۴ نزدیک این مرد بروید.

فصل دوم: دنیاگریزی

- ۵۸ ■ دنیا چیست؟
- ۵۸ هنگام مردن چند کفن؟
- ۶۰ ■ دو دیدگاه درباره‌ی دنیا
- ۶۰ نظریه‌ی اول: دنیا وسیله باشد.
- ۶۲ سزاوارترین در بهره‌گیری از دنیا.
- ۶۳ خداوند باید اثر نعمت خود را ببیند.
- ۶۳ دو لباس قیمتی در احرام.
- ۶۴ هرکس به روش من بی‌میل شود، از من نیست.
- ۶۴ کار و تجارت دنیا را برای عبادت ترک نکنید.
- ۶۵ با ترک لذت‌های مشروع دنیا کسی به کمال نمی‌رسد.
- ۶۶ نظریه دوم: دنیا هدف باشد.
- ۶۶ آیات
- ۶۷ روایات
- ۶۹ دل‌بستگی به دنیا
- ۶۹ نام من دنیااست.
- ۷۰ دنیا در نگاه امیرمؤمنان (علیه السلام)
- ۷۳ خدا شما را لعنت کند که مرا از عبادت خدایم بازداشتید!
- ۷۵ ■ خطرهای دنیاگرایی
- ۷۵ الف: دنیاطلبی، منشأ همه‌ی انحرافات
- ۷۶ دنیاطلبی کبوتر مسجد را خون‌آشام کرد.
- ۷۷ آرزوی عبدالملک
- ۷۷ دنیاپرستی ثعلبه را منحرف کرد.
- ۷۹ دنیا سعد را فریب داد.
- ۸۰ ب: سرچشمه‌ی تمام آشوب‌ها و فتنه‌ها.
- ۸۱ عاقبت دنیاطلبی.

۸۳	اختلاف به خاطر دنیا
۸۴	نتیجه‌ی دنیاگرایی
۸۷	ج: دنیا فناپذیر است
۸۷	■ متاع چیست و چرا؟
۸۷	آیات
۸۸	دنیا طلبیدم، به جایی نرسیدم
۸۹	■ لهو و لعب چیست؟
۸۹	آیات
۹۱	روایات
۹۱	آن‌که عقل ندارد، برای دنیا جمع می‌کند
۹۲	دنیا مثل دریاست
۹۳	دوستی دنیا
۹۵	چگونه از گذشته عبرت نمی‌گیرند؟
۹۵	اف بر آنها که چقدر غافل‌اندا
۹۶	این شهر دو عیب دارد
۹۷	دنیا از منظر امام علی علیه السلام
۹۸	خدا لعنت کند دنیایی را
۹۹	کوزه‌گر از خاک من کوزه درست کرد
۹۹	حضرت نوح علیه السلام و دنیا
۱۰۰	خانه‌ی مجلل یحیی بر مکی ویران شد
۱۰۱	از اتفاقات حیرت‌آور دنیا
۱۰۲	دنیا چاهی است
۱۰۳	دیوانه کیست؟

فصل سوم: عدم تأسف بر گذشته

۱۰۷	روایات
۱۰۹	هیچ‌گاه بر گذشته افسوس مخور!
۱۱۰	به اشک جبران نمی‌شود و به خوشحالی تداوم ندارد
۱۱۰	برای شیری که ریخته، شیون نکنید!
۱۱۱	خاک ازّه، ازّه نمی‌شود
۱۱۲	آبی که از آسیاب گذشته
۱۱۲	غمگین بودم که چرا کفش ندارم

- ۱۱۳..... باید دل به چیزی نبندد.
- ۱۱۴..... ■ زندگی فراز و نشیب دارد.
- ۱۱۵..... روایات.
- ۱۱۶..... مخلوق محبوب و مغضوب.
- ۱۱۷..... چرا چون و چرا؟
- ۱۱۷..... وقتی قضای الهی رسد، به آن راضی هستیم
- ۱۱۸..... هرچه به مؤمن رسد، خیر است
- ۱۱۹..... بر آنچه خدا راضی است، ما نیز راضی هستیم
- ۱۱۹..... بر حکم و تقدیر تو صابر هستیم.
- ۱۲۰..... گله کردم عجب روز گرمی است
- ۱۲۰..... پسندم آنچه را جانان پسندد.
- ۱۲۱..... چرا به حکم قاضی خود راضی نمی‌شوی؟
- ۱۲۲..... ■ شما مریض و خداوند دکتر
- ۱۲۳..... اگر صبر نکنم، چه کنم؟
- ۱۲۴..... خدایا! این کارت هم درست است
- ۱۲۴..... در کارهای ما فضولی مکن!

فصل چهارم: حق‌گویی

- ۱۲۸..... ■ حق چیست؟
- ۱۲۸..... ■ حق از دیدگاه قرآن و احادیث
- ۱۲۹..... روایات.
- ۱۳۲..... اگر شمشیر را بر گردنم بگذارند
- ۱۳۲..... ترسیدم که مرگ سراغم آید
- ۱۳۳..... ■ چرا کتمان حق؟
- ۱۳۴..... ۱- پیروی از هواهای نفسانی
- ۱۳۴..... هوی چیست؟
- ۱۳۵..... روایات.
- ۱۳۷..... یک قدم تا بهشت
- ۱۳۷..... هوی و هوس مانع از داوری حق
- ۱۴۰..... چه چیز باعث شد شهادت ندهی؟
- ۱۴۰..... داوران هوسباز
- ۱۴۳..... ۲- تعصب

۱۴۳	تعصب چیست؟
۱۴۴	داستان شکمه
۱۴۴	تعصب عاقلانه‌ی حمزه
۱۴۵	و نیز تعصب عاقلانه
۱۴۶	■ تعصب جاهلانه
۱۴۷	روایات
۱۴۸	وقتی آدم زنده بود، او را سجده نکردم
۱۴۹	تعصب بیجا
۱۴۹	کلاغ متعصب
۱۵۰	تعصب ابوسفیان
۱۵۰	آری! تعصب مانع پذیرش حق می‌شود
۱۵۱	تعصب باعث انحراف مردم زمان حضرت نوح علیه السلام
۱۵۲	تعصب باعث شد ولایت علی علیه السلام کتمان شود
۱۵۳	باز هم تعصب احقانه
۱۵۴	۳- طمع
۱۵۴	طمع چیست؟
۱۵۴	انواع طمع
۱۵۵	طمعکار حیا ندارد
۱۵۷	روایات
۱۵۸	■ آثار منفی طمع
۱۵۸	۱- طمع موجب زوال ایمان
۱۵۹	دین و ایمان به خاطر طمع رفت
۱۶۰	سرانجام، دین را به دنیا فروخت
۱۶۲	دین فروشی
۱۶۳	دین مردم را به چند خریده‌ای؟
۱۶۳	طمعکار دنیاپرست
۱۶۴	۲- طمع سبب از دست دادن خیر دنیا و آخرت
۱۶۵	طمعکار لباس‌هایش را هم از دست داد
۱۶۵	همه را از دست بیرون کرد
۱۶۶	ناکامی طمعکار
۱۶۷	طمع باعث شد خیر دنیا و آخرت را بدهد
۱۶۸	طمع، مانع پذیرش نصیحت

- ۱۶۹ طمع عمر سعد
- ۱۷۰ حب مقام و ریاست
- ۱۷۱ برای یک جایزه
- ۱۷۱ هم دنیا و هم آخرت را از دست دادم
- ۱۷۲ ۳- طمع منشأ ذلت
- ۱۷۳ روایات
- ۱۷۴ من بنده می شوم
- ۱۷۵ طمع انسان را به کجا می کشاند؟! ..
- ۱۷۵ طمعکاری نوکری می آورد
- ۱۷۶ خدا دو چیز به من نداد
- ۱۷۶ سید رضی از هیچ کس صله و تعارفی قبول نکرد
- ۱۷۷ به دام طمع افتاد، بدنش با چاقو قطعه قطعه شد
- ۱۷۸ ۴- طمع باعث انحراف از حق است
- ۱۷۸ آن مرحوم، دیگر چه وصیت کرده؟
- ۱۷۸ اگر به نفع من حکم کنی ...
- ۱۸۰ پول، پدر می سازد

فصل پنجم: اخلاص (عمل و کار الهی)

- ۱۸۲ ■ عمل و اجر چیست؟
- ۱۸۳ ■ اخلاص
- ۱۸۳ اخلاص چیست؟
- ۱۸۴ ■ اهمیت اخلاص در قرآن
- ۱۸۵ ■ مراتب اخلاص
- ۱۸۶ اخلاص شعیب
- ۱۸۷ ■ برکات اخلاص
- ۱۸۷ اول؛ ملاک ارزش اعمال، اخلاص است
- ۱۸۸ اگر برای خدا ساخته ای
- ۱۸۹ خداوند، تنها عمل خالص را می پذیرد
- ۱۸۹ ارزش کدام بیشتر است؟
- ۱۹۰ ارزش عمل حضرت موسی (علیه السلام)
- ۱۹۱ دوم؛ نجات و رهایی
- ۱۹۱ چگونه بر من پیروز شدی؟

۱۹۲	به خاطر اخلاص نجات یافت
۱۹۴	بانوی با اخلاص
۱۹۵	به خاطر اخلاص نجات یافتند
۱۹۶	نجات در اخلاص
۱۹۶	سوم؛ اخلاص، روح عمل
۱۹۸	روایات
۲۰۲	مقصود تجارت بود
۲۰۲	من نمی‌پذیرم
۲۰۳	برگرد، عمل صالح انجام بده، بدون ریا
۲۰۵	عمل این سه گروه پذیرفته نیست
۲۰۶	اخلاص به غلام سیاه ارزش داد
۲۰۹	اخلاص غلام امام سجاده علیه السلام
۲۱۰	روایات
۲۱۲	اخلاص امیرمؤمنان علی علیه السلام
۲۱۳	حکایت دیگری از اخلاص امیرالمؤمنین علی علیه السلام
۲۱۴	■ علماء دین و اخلاص
۲۱۴	اخلاص مقدس اردبیلی
۲۱۵	اخلاص مرحوم حاج شیخ عباس قمی (ره)
۲۱۵	اخلاص پدرم
۲۱۶	اخلاص میرزای شیرازی (ره)
۲۱۶	اخلاص ملا عبداللّه شوشتری
۲۱۷	اخلاص امام خمینی (ره)
۲۱۸	■ مخلصان چه کسانی هستند؟
۲۱۸	عدم انتظار سپاسگزاری
۲۱۹	شخص ریاکار

فصل ششم: ستم‌ستیزی و حمایت از ستم‌دیده

۲۲۲	■ ستم‌ستیزی
۲۲۴	نهی امام کاظم علیه السلام از همکاری با ظالم
۲۲۷	روایات
۲۲۸	کجایند ظالمان و یاورانشان؟
۲۲۹	خوارشدگان

۲۲۹	بر پیشانی‌اش نوشته
۲۲۹	از اسلام بیرون رفته
۲۳۰	به ستمگران یاری نرسان!
۲۳۰	خشم خداوند
۲۳۰	اژدهایی از آتش
۲۳۱	برابر کفر است
۲۳۱	دوست ندارم که گره‌ای از کار بسته‌ی آنها باز کنم
۲۳۲	چه خبر است؟
۲۳۲	چنین خبردار شدم
۲۳۳	این کار کردن‌ها آتش در پی دارد
۲۳۳	اگر برایت بگویم، به آن عمل می‌کنی؟
۲۳۴	آیا نمی‌ترسی که عذاب خدا نازل شود؟
۲۳۵	من چنین نمی‌کنم
۲۳۶	چنین اجازه‌ای نمی‌دهم
۲۳۶	اگر مرا از بلندی پرتاب کنند
۲۳۷	همکاری با ظالم، هرگز!
۲۳۷	■ حمایت از مظلوم
۲۳۷	روایات
۲۳۸	ضعیف را یاری نکردی
۲۳۸	آیا مظلومی را یاری کردی؟
۲۳۹	ستمدیده را یاری کن
۲۴۰	حمایت پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله) از ستمدیده
۲۴۱	به خدا سوگند، به خانه نمی‌روم تا حق مظلوم را بگیرم
۲۴۲	دفاع علی (علیه السلام) از مظلوم
۲۴۳	و نیز حمایت علی (علیه السلام) از مظلوم

فصل هفتم: نظم‌گرایی

۲۴۶	■ نظم چیست؟
۲۴۷	■ انواع نظم
۲۴۷	الف) نظم در امور شخصی
۲۴۸	نظم در سیمای امام خمینی (ره)
۲۵۰	ب) نظم در امور خانوادگی

۲۵۰	ج) نظم در امور اجتماعی.....
۲۵۱	■ فسادهای بی‌نظمی.....
۲۵۱	شکست به خاطر بی‌انضباطی.....
۲۵۲	■ چرا بی‌انضباطی؟.....

فصل هشتم: اصلاح و آشتی

۲۵۶	■ ضد صلح و اصلاح، افساد است.....
۲۵۸	روایات.....
۲۵۹	آشتی و ثواب شب قدر.....
۲۵۹	شایسته‌ترین مردم.....
۲۵۹	بهترین اعمال.....
۲۶۰	اصلاح و آشتی دادن برترین صدقه.....
۲۶۱	خدا هم کار ما را درست کرد.....
۲۶۲	شیخ ابراهیم نجف آبادی دعوا را تمام کرد.....
۲۶۲	آیه‌الله کوهستانی و صلح.....
۲۶۲	گذشت از سرمایه‌ی خود به خاطر آشتی دادن.....
۲۶۳	■ مصلح دروغگو نیست.....
۲۶۵	اقسام سخن.....
۲۶۵	نگو قسم خورده‌ام.....
۲۶۶	■ قهر در اسلام ممنوع!.....
۲۶۷	در قهر خیری نیست.....
۲۶۷	هر دو از اسلام بیرون روند.....
۲۶۸	آتش به او سزاوارتر است.....
۲۶۸	با هم مهربان باشید.....
۲۶۹	عمل قهرکننده پذیرفته نیست.....
۲۶۹	بیش از سه روز قهر سزاوار نیست.....
۲۷۰	■ در مواردی هم قهر جایز است.....
۲۷۱	از آنها دوری کنید.....

فصل نهم: یتیم‌نوازی

۲۷۴	روایات.....
۲۷۵	آرزوی جبرئیل.....

- ۲۷۵ با گریه‌ی یتیم عرش به لرزه درآید.
- ۲۷۶ هرکس سه یتیم را سرپرستی کند.
- ۲۷۶ ■ اولین گام؛ پناه دادن یتیم.
- ۲۷۷ روایات.
- ۲۷۷ کسی که یتیم در خانه‌اش باشد.
- ۲۷۷ سفره‌ای که یتیم در کنارش باشد.
- ۲۷۷ کسی که یتیم را مکان دهد.
- ۲۷۸ یتیم را پناه داد.
- ۲۷۹ اگر حج می‌خواهی، اینجااست.
- ۲۸۰ هیچ‌گاه خانه‌ی او خالی از یتیم نبود.
- ۲۸۱ ■ دومین گام؛ صیانت و نگهداری اموال یتیم.
- ۲۸۲ روایات.
- ۲۸۲ زیاد و کم آن یکسان است.
- ۲۸۳ چرا خوردن مال یتیم حرام است؟
- ۲۸۳ پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله) در معراج مشاهده کرد.
- ۲۸۴ آتش می‌خورند.
- ۲۸۴ جان‌کندن خورنده‌ی مال یتیم.
- ۲۸۵ ■ سومین گام؛ محبت و مهربانی به یتیم.
- ۲۸۶ روایات.
- ۲۸۷ برای یتیم چون پدر باش!
- ۲۸۷ دست محبت‌آمیز بر سر یتیم.
- ۲۸۸ شادی رساندن به یتیم.
- ۲۸۸ یتیم‌نوازی پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله).
- ۲۸۹ پیامبر (صلی الله علیه و آله) و کودکان یتیم جعفرین ابی‌طالب.
- ۲۸۹ مهربانی و محبت علی (علیه السلام) به یتیمان.
- ۲۹۰ ای فرزندانم! علی را حلال کنید.
- ۲۹۲ ای کاش من هم یتیم بودم.
- ۲۹۲ طفل یتیم را دیدم و سیبم را به او دادم.
- ۲۹۲ خواستم تا اندازه‌ای از درد یتیمی او بکاهم.
- ۲۹۳ ■ چهارمین گام؛ تربیت یتیم.

فصل دهم: همسایه‌داری

روایات.....	۲۹۷
آمرزیده است.....	۲۹۷
بهترین همسایه.....	۲۹۷
حرمت همسایه.....	۲۹۸
آقا کیست؟.....	۲۹۸
دستور خداست.....	۲۹۸
اذیت همسایه.....	۲۹۹
بهشت بر او حرام و جهنم حلال.....	۳۰۰
دست و پاهای بریده.....	۳۰۰
از شر همسایه‌ی بد به خدا پناه ببرید.....	۳۰۰
همسایه‌ی بد، بزرگ‌ترین زیان.....	۳۰۱
همسایه‌ی بد کمرشکن است.....	۳۰۱
از ما نیست.....	۳۰۱
سنگین‌تر از همسایه‌ی بد ندیدم.....	۳۰۲
همسایه آزار ملعون است.....	۳۰۲
عیب خانه با تعمیر برطرف می‌شود.....	۳۰۲
■ حقوق همسایه.....	۳۰۳
۱- انواع همسایگان.....	۳۰۳
روایات.....	۳۰۴
۲- از حقوق همسایه سؤال می‌شود.....	۳۰۴
۳- حقوق همسایه از منظر پیامبر ﷺ.....	۳۰۵
۴- حق همسایه چیست؟.....	۳۰۶
■ رعایت نکات مهم.....	۳۰۷
۱- نکته‌ی اول: مهربانی و ملاطفت.....	۳۰۷
۲- آن محبتی بود که به فلان همسایه‌ات کردی.....	۳۰۷
۳- اول همسایه.....	۳۰۷
۴- آثار مهربانی با همسایه.....	۳۰۸
۱- افزایش روزی.....	۳۰۸
۲- طولانی شدن عمر.....	۳۰۸
به زودی از شر او راحت می‌شوی.....	۳۰۹
از عمر او کاسته شد.....	۳۰۹

۳۱۰	۳- محبوب القلوب شدن
۳۱۰	نکته‌ی دوم: بر آزار همسایه صبر کردن.
۳۱۰	صبر کن، صبر کن!.
۳۱۱	نکته‌ی سوم: رسیدگی به مشکلات همسایه.
۳۱۲	به یاد داری آن گوسفندی را که سر بریدی؟
۳۱۲	درخت در همسایگی همسایه‌ی فقیر
۳۱۴	همسایه‌ات، فلانی، نیازمند است.
۳۱۵	رسیدگی علی (علیه السلام) به مشکلات همسایه‌ی مشکل‌دار.
۳۱۷	سید جواد عاملی و همسایه‌ی فقیر
۳۱۸	حدود همسایگان
۳۱۹	از چهار طرف، چهل خانه
	فصل یازدهم: عمل به قرآن
۳۲۲	■ مسئولیت در برابر قرآن.
۳۲۴	■ مراحل مسئولیت
۳۲۵	۷- روایات.
۳۲۴	گام اول: آموزش و فراگیری قرآن
۳۲۵	شایسته است
۳۲۵	قرآن بیاموزید
۳۲۵	در قبر هم آموزش قرآن
۳۲۶	بهترین شما
۳۲۶	۸- بر شماست یادگیری قرآن.
۳۲۷	۱- بهار دل‌هاست.
۳۲۸	گام دوم: یاد دادن قرآن
۳۲۸	به آنها قرآن بیاموز.
۳۲۹	زینب (علیه السلام) کلاس قرآن تشکیل می‌دهد.
۳۲۹	پاداش آموزش قرآن
۳۲۹	بهترین شما
۳۲۹	■ مشکل کجاست و مقصر کیست؟
۳۳۰	روایات.
۳۳۱	حقوق فرزند.
۳۳۱	به او قرآن بیاموز

۳۳۲	پاداش آموزش قرآن به فرزند
۳۳۲	هر که به فرزند خود قرآن بیاموزد
۳۳۲	پاداش شماس
۳۳۳	این پاداش آن قرآنی است که
۳۳۳	کودکانی که به یادگرفتن قرآن اشتغال داشته باشند
۳۳۴	امام حسین علیه السلام آموزگار قرآن را دُرّباران کرد
۳۳۴	گام سوم: تلاوت قرآن
۳۳۵	تأثیر تلاوت قرآن
۳۳۷	روایات
۳۳۷	جلای دل، خواندن قرآن است
۳۳۸	خواندن قرآن و قیامت
۳۳۸	بهترین عبادت: خواندن قرآن
۳۳۸	خواندن قرآن: کفّاره‌ی گناهان
۳۳۸	هم‌سخن شدن با خداوند با تلاوت قرآن
۳۳۹	از خواندن قرآن غافل مشو؛ زیرا
۳۳۹	حقوق اهل قرآن را ضایع نکنید
۳۳۹	نورافشانی خانه‌ها با خواندن قرآن
۳۳۹	برکات تلاوت قرآن در خانه‌ها
۳۴۰	شیاطین از خانه دور می‌شوند
۳۴۰	باید همه‌ی کلامتان ذکر خدا و خواندن قرآن باشد
۳۴۱	جوانان و خواندن قرآن
۳۴۱	من قرآنم و این بنده‌ی مؤمن توست
۳۴۲	خدا می‌داند تلاوت قرآن را دوست دارم
۳۴۲	■ آداب تلاوت قرآن
۳۴۲	۱- طهارت
۳۴۵	۲- استعاذه (از شیطان به خداوند پناه بردن)
۳۴۶	۳- سکوت و توجه
۳۴۷	تا ساکت نشوید، قرآن نمی‌خوانم
۳۴۸	به احترام قرآن سکوت کرد
۳۴۹	۴- ترتیل
۳۴۹	معنای ترتیل
۳۴۹	پشت سر هم و با شتاب نخوان

- ۳۵۰..... همت شما این نباشد که به آخر سوره برسید.
- ۳۵۰..... شمرده و با دقت قرآن بخوانید.
- ۳۵۱..... هـ نگاه به قرآن
- ۳۵۱..... نگاه به قرآن عبادت است.
- ۳۵۲..... عـ صوت و آواز حزین
- ۳۵۳..... چه کسانی خوش آوازترند؟
- ۳۵۳..... زینت قرآن، آواز خوش
- ۳۵۴..... پیامبران خدا خوش آواز بودند.
- ۳۵۵..... خوش آوازترین مردم
- ۳۵۵..... ■ تأثیر صوت زیبا.
- ۳۵۵..... صوت زیبا زمینه‌ی هجرت پیامبر (صلی الله علیه و آله) را فراهم کرد.
- ۳۵۶..... صوت زیبای قرآن، نجاشی را به دفاع از اسلام واداشت.
- ۳۵۶..... ۷- اخلاص
- ۳۵۶..... سه گروه قاری قرآن
- ۳۵۷..... ما قرآن می‌خواندیم
- ۳۵۸..... نیت قاریان قرآن
- ۳۵۸..... اگر قرآن خواندن وسیله‌ی امرار معاش شود
- ۳۵۸..... گام چهارم: عمل به قرآن.
- ۳۶۲..... سفارش میت

فصل دوازدهم: نماز

- ۳۶۶..... روایات
- ۳۶۶..... نماز: عشق پیامبر (صلی الله علیه و آله)
- ۳۶۷..... نماز اولین فریضه‌ای که واجب شد
- ۳۶۷..... از اولین چیز که پرسش می‌شود، نماز است
- ۳۶۸..... کوبیدن در خانه‌ی خدا
- ۳۶۸..... نماز برترین عمل
- ۳۶۹..... نمازگزار اگر بداند طرف مناجاتش کیست
- ۳۷۰..... هنگام مرگ پیامبر (صلی الله علیه و آله)
- ۳۷۲..... خدا می‌داند که من نماز را دوست دارم.
- ۳۷۲..... امام خمینی (ره) و نماز
- ۳۷۳..... و نیز از امام خمینی (ره)

۳۷۴	الف) در انتظار نماز نشستن.....
۳۷۴	ب) نماز اول وقت.....
۳۷۴	روایات.....
۳۷۷	نماز را به تأخیر نینداز.....
۳۷۷	فضیلت نماز اول وقت.....
۳۷۸	از دو گروه دوری کن.....
۳۷۸	ارزش نماز به اول وقت.....
۳۷۸	اول نماز بعد.....
۳۷۹	پاداش نماز اول وقت.....
۳۷۹	در آینده نماز را به خاطر کار با تأخیر بخوانند.....
۳۷۹	علی علیه السلام به خاطر تأخیر نماز ناراحت بود.....
۳۸۰	نماز را بدون عذر به تأخیر نینداز.....
۳۸۱	نماز اول وقت.....
۳۸۱	سفارش امام زمان (عج) به نماز اول وقت.....
۳۸۲	وقت فضیلت نماز می‌گذرد.....
۳۸۳	وقت امانتی رسید.....
۳۸۳	حضرت علی علیه السلام در جنگ صفین و وقت نماز.....
۳۸۳	اول نماز، بعد گفتگو.....
۳۸۴	آتش بس به خاطر نماز اول وقت.....
۳۸۵	نماز من و قتش می‌گذرد.....
۳۸۵	ج) خشوع و خضوع.....
۳۸۶	در محضر سلطان.....
۳۸۶	■ اقسام خشوع در نماز.....
۳۸۷	■ عوامل مؤثر در حضور قلب.....
۳۸۷	باغی که حضور قلب مرا ببرد.....
۳۸۸	باغی که باعث حواس‌پرتی در نماز شود، به درد نمی‌خورد.....
۳۸۸	حواس‌پرتی او در نماز.....
۳۸۹	روایات.....
۳۹۳	چرا بازی در نماز؟.....
۳۹۳	توجه قلبی به نماز.....
۳۹۳	علی علیه السلام و نماز.....
۳۹۴	خشوع امیرمؤمنان علیه السلام در نماز.....

- ۳۹۴..... می‌دانی در مقابل چه کسی ایستاده‌ام؟
- ۳۹۵..... حضور قلب در نماز.
- ۳۹۶..... توجه امام سجاده (علیه السلام) به نماز.
- ۳۹۶..... همی وجودش متوجه نماز بود.
- ۳۹۷..... و باز هم توجه امام سجاده (علیه السلام)
- ۳۹۷..... امام سجاده (علیه السلام) مشغول نماز بود.
- ۳۹۸..... نماز پیامبر (صلی الله علیه و آله)
- ۳۹۸..... نماز امیرالمؤمنین (علیه السلام)
- ۳۹۹..... نماز امام باقر (علیه السلام)
- ۳۹۹..... نماز امام هادی (علیه السلام)
- ۳۹۹..... نماز با حضور قلب.
- ۴۰۰..... ■ چرا نماز؟
- ۴۰۱..... ۱- نماز اساس دین است.
- ۴۰۲..... اصل اسلام نماز است.
- ۴۰۳..... ۲- نماز، بازدارنده از زشتی‌ها و بدی‌هاست
- ۴۰۳..... روایات.
- ۴۰۴..... سرانجام، نمازش او را از کار زشت باز می‌دارد.
- ۴۰۵..... نماز، او را باز خواهد داشت.
- ۴۰۵..... ۳- نماز، سدی در برابر گناهان آینده است.
- ۴۰۶..... روایات.
- ۴۰۶..... نمازت کفاره‌ی گناهانت شد.
- ۴۰۷..... نماز باعث ریزش گناه.
- ۴۰۸..... آیا با نماز خواندی؟
- ۴۰۸..... نماز، کفاره‌ی گناه.
- ۴۰۹..... نمازهای پنجگانه گناه را محو می‌کند.
- ۴۱۰..... ۴- نماز ذکر خداست.
- ۴۱۱..... ۵- نماز، شیطان‌زداست.
- ۴۱۲..... روایات.
- ۴۱۳..... نماز ابودر غفاری شیطان را مأیوس کرد.
- ۴۱۵..... تو اکنون به نماز ایستاده‌ای.
- ۴۱۷..... ۶- نماز تکبر شکن است.
- ۴۱۷..... روایات.

۴۱۷	فلسفه‌ی نماز در کلام امام رضا علیه السلام
۴۱۸	■ تضييع و ترك نماز
۴۲۰	روایات
۴۲۲	ازدواج بزرگ، مهریه‌ی کم!
۴۲۲	به شفاعت ما نمی‌رسد
۴۲۳	دزدترین مردم
۴۲۳	مناره ساخت
۴۲۴	در نماز جوالش پیدا شد
۴۲۴	حکایت
۴۲۴	پول را در نماز پیدا کرد
۴۲۵	■ اما ترك نماز
۴۲۶	قرآن و ترك نماز
۴۲۷	روایات
۴۲۸	چرا تارك الصلوة كافر است؟
۴۲۹	تارك الصلوة كافر است
۴۳۰	دینی که در آن نماز نباشد
۴۳۰	سپاس خدای را
۴۳۱	این گروه کیانند؟
۴۳۱	ای عقربا!
۴۳۲	در آن تابوت
۴۳۲	مگر این زن
۴۳۳	حکایتی دیگر
۴۳۳	نُحُوس تارك الصلوة
۴۳۴	استخوان تارك الصلوة
۴۳۴	ترك عمدی نماز عصر
۴۳۵	هیچده کیفر
۴۳۶	■ کمک به بی‌نماز
۴۳۷	روایات

فصل سیزدهم: زیارت خانه خدا

۴۴۰	■ منزلت خانه‌ی خدا
۴۴۰	الف) اولین جایگاه عبادت خدا

۴۴۳	 (ب) کعبه: قبله گاه
۴۴۳	 (ج) نگاه به کعبه عبادت است
۴۴۵	 چرا سفارش خانه‌ی خدا؟
۴۴۵	 حج، وحدت آفرین است
۴۴۶	 اهتمام امامان معصوم (علیهم السلام) به بیت الله الحرام
۴۴۷	 رکن دین
۴۵۰	 ۱. یهودی از دنیا رفت
۴۵۱	 در وقت مرگ، خود را در محله‌ی یهودی‌ها دیدم
۴۵۲	 در قیامت نابینا محسور می‌شود
۴۵۳	 رعایت امور هنگام عزیمت به خانه‌ی خدا
۴۵۳	 اول: اخلاص
۴۵۴	 پیشگویی پیامبر (صلی الله علیه و آله) از حاجیان آخر الزمان
۴۵۵	 نیت خالص و مال حلال
۴۵۶	 مقصود تویی، کعبه بهانه
۴۵۶	 دوم: مال حلال
۴۵۷	 زحمت بی نتیجه
۴۵۷	 لالتیک و لاسعدیک
۴۵۷	 قبول نمی‌شود
۴۵۸	 حاجی واقعی ...؟
۴۵۸	 حج مقبول
۴۵۹	 زیارت خانه‌ی خدا از مال حرام
۴۵۹	 سوم: طلب حلالیت
۴۵۹	 خدا حج تو را نمی‌پذیرد
۴۶۱	 عدم قبولی حج من، نارضایتی همسایه‌ام
۴۶۲	 بار دیگر
۴۶۳	 پاداش حج

فصل چهاردهم: جهاد در راه خدا

۴۶۶	 جهاد چیست؟
۴۶۶	 اهمیت جهاد
۴۶۸	 انگیزه و اهمیت جهاد از نگاه قرآن
۴۶۸	 اول: فی سبیل الله

۴۷۲	انگیزه خدایی نبود
۴۷۳	جهاد فی سبیل الله نه فی سبیل الحمار
۴۷۳	دوم: تقویت و گسترش اسلام
۴۷۴	سوم: براندازی فتنه و گمراهی
۴۷۴	چهارم: ظلم‌ستیزی
۴۷۵	■ انواع جهاد
۴۷۵	۱- جهاد ابتدایی
۴۷۵	۲- جهاد دفاعی
۴۷۶	روایات
۴۷۷	بر شماسست به جهاد اکبر
۴۷۸	■ جهاد از منظر امیرمؤمنان علی بن ابی طالب (علیه السلام)
۴۷۸	جهاد؛ دری از درهای بهشت
۴۸۰	جهاد، جهاد
۴۸۲	روایات
۴۸۵	■ جهادگران در راه خدا
۴۸۶	من به جهاد می‌روم
۴۸۶	چرا نروم؟ پسرانم بروند و من پیش شما بمانم؟
۴۸۹	مجاهد فی سبیل الله
۴۹۰	جهاد با جان
۴۹۱	■ جهاد با زبان
۴۹۱	بر چوبه‌ی دار فضایل امیرالمؤمنین علی (علیه السلام) را می‌گفت
۴۹۴	سعید بن جبیر با زبان به جهاد پرداخت

فصل پانزدهم: دوستی، همکاری و همیاری

۵۰۳	روایات
۵۰۶	(۱) خودخواهی و ریاست‌طلبی
۵۰۶	(۲) خیانت، اذیت، غیبت، تهمت، دروغ، خلف وعده و کینه
۵۰۷	■ مأموریت رسول خدا (صلی الله علیه و آله)؛ پیوند دوستی و برادری
۵۰۹	اگر جدا شوید، شکسته می‌شوید
۵۰۹	وقتی به اتحاد ما ضربه زدند

فصل شانزدهم: امر به معروف و نهی از منکر

۵۱۳	■ آثار بی تفاوتی و سکوت
۵۱۳	۱- عذاب الهی
۵۱۴	روایات
۵۱۵	خوبان چه تقصیری دارند؟
۵۱۶	داستانی دیگر
۵۱۷	به صورت بوزینه مسخ شدند
۵۱۸	زمین، عابد را در خود فرو برد
۵۱۹	۲- رخت بر بستن برکت
۵۱۹	۳- تسلط اشار
۵۲۰	ارزش نهی از منکر

فصل هفدهم: عفو و جوانمردی

۵۲۵	شما را بخشیدم
۵۲۵	رهایش کنید
۵۲۶	گذشت امام علی (علیه السلام) در جنگ جمل
۵۲۷	عفو عمومی
۵۲۸	گذشت امام علی (علیه السلام)
۵۲۹	■ جایگاه عفو و بخشش در قرآن
۵۲۹	الف) عفو بخشش از صفات خداوند است
۵۳۰	من او را عفو نمودم
۵۳۱	پس عفو چه کسی را فرا گیرد؟
۵۳۱	خداوند به بنده اش مهربان تر از مادر
۵۳۲	من تو را تنها نمی گذارم
۵۳۲	ب) خداوند فرستاده ی خود را به عفو سفارش می نماید
۵۳۲	ج) عفو از اوصاف پرهیزکاران
۵۳۳	د) عفو، سفارش خداوند است به بندگان
۵۳۵	■ عفو، امتیاز ویژه ی اولیاء الهی
۵۳۵	پیامبر (صلی الله علیه و آله) از سر تقصیر او گذشت
۵۳۶	پیامبر (صلی الله علیه و آله) از خطاهای آنها گذشت
۵۳۸	من همه ی شما را بخشیدم
۵۳۹	عفو امام حسن مجتبی (علیه السلام)

۵۳۹	شرایط عفو.....
۵۳۹	اول: خلافتکار از کار بد و ناروای خود پشیمان شود.....
۵۴۰	تو هم عذر جفاکار را بپذیر.....
۵۴۱	تو را عفو کردم.....
۵۴۱	گذشت پیامبر ﷺ.....
۵۴۱	و باز هم عفو پیامبر ﷺ.....
۵۴۳	عذر حاطب بن ابی بلتعنه پذیرفته شد و مورد عفو قرار گرفت.....
۵۴۴	تو شایسته‌ی عفو.....
۵۴۵	دوم: عفو دارای اثر سازندگی و به قصد اصلاح باشد.....
۵۴۷	روایات.....
۵۴۸	عفو پیامبر ﷺ باعث اسلام آوردن مکیان شد.....
۵۴۹	اصلاح اعرابی به سبب گذشت پیامبر ﷺ.....
۵۵۰	عفو امام مجتبیٰ علیه السلام دشمنی را به دوستی تبدیل نمود.....
۵۵۲	عفو امام سجاد علیه السلام مخالف را اصلاح کرد.....
۵۵۳	باز هم عفو امام سجاد علیه السلام باعث اصلاح شد.....
۵۵۳	اثر سازندگی عفو امام باقر علیه السلام.....
۵۵۴	عفو امام کاظم علیه السلام باعث اصلاح ناصبی.....
۵۵۵	سوم: در مقام قدرت و حکومت.....
۵۵۶	گفتار پیامبر ﷺ.....
۵۵۷	عفو در مقام قدرت از منظر امیرالمؤمنین علی علیه السلام.....
۵۵۸	عفو پیامبر ﷺ به هنگام ظفر.....
۵۶۰	عفو امام سجاد علیه السلام هنگام پیروزی.....
۵۶۱	در اوج قدرت.....
۵۶۱	بخشش در اوج قدرت.....
۵۶۲	چهارم: منافع عمومی و ملی به مخاطره نیفتد.....
۵۶۳	پیامبر ﷺ ملاحظه و عفو در اجرای حق نداشت.....
۵۶۳	همین امروز گردنبد را برگردان.....
۵۶۵	چشم‌چرانی می‌کرد، او را تنبیه کردم.....
۵۶۵	علی علیه السلام او را نبخشید.....
۵۶۶	علی علیه السلام تنها به خاطر خدا عفو نکرد.....
۵۶۷	و باز هم عفو نکرد.....
۵۶۷	و داستانی دیگر.....

- عفو و گذشت در امور و حقوق شخصی و خانوادگی ۵۶۸
- امام سجاد (علیه السلام) غلام را عفو کرد ۵۶۹
- گذشت امام صادق (علیه السلام) ۵۶۹
- و باز هم عفو امام صادق (علیه السلام) ۵۷۰
- امام کاظم (علیه السلام) از حقوق شخصی خود گذشت ۵۷۰
- امام زین العابدین (علیه السلام) از حق شخصی خود گذشت ۵۷۱
- برکات عفو ۵۷۱
- اول: پاداش الهی ۵۷۱
- روایات ۵۷۲
- داخل بهشت شوید ۵۷۲
- کجایند عفوکنندگان؟ ۵۷۳
- کاخ‌ها از آن کیست؟ ۵۷۳
- جوانمردی و گذشت ۵۷۴
- دوم: عزت آفرینی ۵۷۵
- سوم: افزایش محبت و کاهش کینه ۵۷۶
- انتقام ۵۷۷
- پیامبر (صلی الله علیه و آله) برخاست ۵۷۸
- روایات ۵۷۹
- کینه از دیدگاه امام علی (علیه السلام) ۵۸۰
- با من در بهشت خواهی بود ۵۸۱
- در قلبم کینه نمی‌یابم ۵۸۱
- امام صادق (علیه السلام) انتقام نگرفت ۵۸۲
- مالک اشتر کینه به دل نگرفت ۵۸۳
- امیرالمؤمنین علی (علیه السلام) انتقام نگرفت ۵۸۳
- پیامبر (صلی الله علیه و آله) انتقام نگرفت ۵۸۴
- داستانی دیگر ۵۸۵
- انتقام نگرفت ۵۸۵
- سخن آخر ۵۸۵
- فهرست منابع و مآخذ ۵۸۷

پیشگفتار

بسمه تعالی

﴿ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَنَا مِنَ الْمُتَمَسِّكِينَ بِوَلَايَةِ امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ وَ
الْاِئِمَّةِ الْمُعْصومِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ ﴾

چگونه سر ز خجالت برآورم بردوست که خدمتی بسزا بر نیامد از دستم
از منظر قرآن، مقصود از ارسال رسل و اوصیاء الهی تربیت و اصلاح جامعه‌ی بشری
است. ﴿ يَزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ ﴾ و نیز هدف نزول قرآن، هدایت همه‌ی مردم ﴿ هَدَىٰ لِلنَّاسِ ﴾
و زدودن غبار نادانی از افکار آدمی است؛ زیرا سرچشمه‌ی تمام انحرافات ناآگاهی است
﴿ الْجَهْلُ أَضَلُّ كُلِّ شَرٍّ ﴾.

بی‌تردید پیامبران در راستای ابلاغ پیام الهی و اصلاح جامعه، مشکلات و زحمات
زیادی را متحمل گشته‌اند تا موفق شده‌اند مردم را از جهالت و ضلالت به علم و سعادت، از
ظلمت به سوی نور، از کفر به ایمان و از شرک به توحید دعوت و ارشاد کنند.

جایگاه ارشاد همان جایگاه پیامبران و جانشینان آنهاست و بدین معنا بسیار قابل
توجه، مهم، حساس و ظریف است. مسئولیت این امر به عهده‌ی عالمان عامل، دانشمندان
ربانی، روحانیان متعهد و نیز متصدیان امور فرهنگی؛ چون اساتید و فرهنگیان فرهیخته و
دلسوز است.

مبلغ و ارشادکننده‌ی موفق به ابزار نیاز دارد؛ علاوه بر علم و آگاهی، صبر، حلم،
سعه‌ی صدر، شکیبایی، عمل و خودسازی، به درک و شناخت شرایط زمان و مکان محتاج
است. مفیدترین و مؤثرترین زمان برای معرفی حقایق و تبیین معارف دینی، ایام میلاد و
وفات ائمه‌ی معصوم علیهم‌السلام و نیز ماه مبارک رمضان است که مردم آمادگی بالایی جهت شنیدن

مواعظ و پندها دارند. مؤمنان در ایام یاد شده مجلس جشن، عزاداری و مناجات برپا می‌کنند و اجتماعاتی را که بهترین میراث گذشتگان به نسل‌های بعدی و از سنت‌های حسنه و تعظیم شعائر الهی است، تشکیل می‌دهند.

یکی از سال‌ها، مدتی در این اندیشه بودم که در مورد چه موضوعی سخن بگویم؛ پس از فکر و تعمق زیاد، روزی کتاب شریف نهج‌البلاغه را مطالعه می‌کردم^۱ که نامه‌ی ۲۷ - سفارش‌های آن حضرت به فرزندان و تمام پیروانش - نظرم را جلب کرد؛ لذا توفیق الهی و عنایت حضرت امیرالمؤمنین (علیه السلام) رفیق را هم شد تا بحث نظام‌یافته و ادامه‌داری که آثار سازنده‌ی تربیتی و اخلاقی در عرصه‌های مختلف فردی، اجتماعی و خانوادگی دارد، داشته باشم؛ پس از سخنرانی‌ها تصمیم گرفتم مطالب مطرح شده را به رشته‌ی تحریر درآورم تا در دسترس همگان قرار گیرد. این مباحث اخلاقی نشانگر عمق نقش سازنده‌ی تربیت اسلامی انسان است.

اما هنگامی که درباره‌ی اهمیت این کار سنگین می‌اندیشیدم، در خود توان ورود به این میدان بزرگ را به خاطر ضعف قلم خویش نمی‌دیدم و خود مقرر که این کار، کار من نبود و نیست؛ ولی از باب ﴿إِنْ لَمْ يُدْرِكْ كَلُّهُ، لَمْ تُتْرَكْ كَلُّهُ﴾

آب دریا را اگر نتوان کشید هم به قدر تشنگی باید چشید
کمال ادعای این طلبه‌ی حقیر آن است که ادعای کمال ندارد. امیدوارم کاستی‌ها و ضعف‌های من و پیشنهادات خود را پس از مطالعه به اینجانب متذکر شوید، این برایم بسیار مسرت‌بخش و فرح‌انگیز خواهد بود.

وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ

ایرامیم خرمی‌مشگانی

۱ - نهج‌البلاغه حاوی قسمتی از خطبه‌ها، نامه‌ها و کلمات قصار امیرالمؤمنین (علیه السلام) است که به حق تالی ثلث قرآن و به عبارت دیگر مادون کلام خالق و مافوق کلام مخلوق - صرف‌نظر از احادیث نبوی - است. به طور حتم اگر کسی خواهان تحقیق در هر زمینه‌ای باشد و در هر مطلبی به کمک نیاز داشته باشد، نهج‌البلاغه او را راهنمایی و یاری می‌نماید؛ همان‌گونه که هر دانشمند و صاحب‌اندیشه‌ای می‌تواند برای مراد و مقصود خویش از قرآن مطالب مفید و جدیدی برگیرد.